

Von Gebhardt.

Ὁ μυστικός δεῖπνος

μέ τας χεῖρας ἠνωμένας, περίλυπος, βλέπει πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ Ροῦ-θενς (1620) εὐρίσκεται εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Ἀμβέρσης. Καὶ ἄλλοι καλλιτέχναι, ὁ Βάν-Δίκ, ὁ Ρέμβραντ, ὁ Βελασκέ, ὁ *Prud' hon*, ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶν. Ἐκ δε τῶν νεωτέρων οἱ *Deger, Singel, Styka 'Intenbach, Roger, Beraud, Plockhorst, Dietrich Doré* κλπ. Ἀλλ' ὁ περιεργότερος ὅλων εἶναι ὁ Ἐσταυρωμένος τοῦ *von Gebhardt*. Ὁ Χριστὸς ἔχει σχεδὸν ἐκφύγη τοῦ σταυροῦ καὶ κρέμαται τὸ στήθος εἰς τὸ κενόν καὶ μόνον αἱ χεῖρες συγκρατοῦν τὸ σῶμα.

Ἐκ τῶν κορυφαίων Ἑλλήνων ζωγράφων, οὔτε ὁ Γυζης, οὔτε ὁ Λύτρας, οὔτε ὁ Ἰακωβίδης ἡσχολήθησαν ν' ἀπεικονίσωσιν τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Θεοτοκόπουλος (*Griego*) ἐξωγράφισε τὴν Σταύρωσιν, εἶναι δὲ αὕτη ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα του.

Ἡ Ἀποκαθήλωσις καὶ ὁ Ἐνταφιασμὸς τοῦ Χριστοῦ ἐδημιούργησαν ἀριστουργήματα ἐν τῇ τέχνῃ. Ποικίλαι εἶναι αἱ ἀπεικονίσεις. Ἡ «Ἀποκαθήλωσις» ἢ ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῆς Ἀμβέρσης εἶναι ἀριστουργημα. Τὸ ἔργον ἔγραψεν ὁ Ροῦθενς τῷ 1612, ἀναφέρεται δὲ ὡς ἱστορικὸν ὅτι ὡς ἀμειβὴν τῆς ἐργασίας του ἔλαβε 2,400 φιορίνια καὶ... ἐν ζεῦγος χειροκτιῶν διὰ τὴν γυναῖκα του!

Τὸν «Ἐνταφιασμὸν» ἐξόχως εἰκόνισαν ὁ Τιτσιανός, ὁ Μαντένια, ὁ Τιντορέτος, ὁ Ραφαήλ. Ἡ πρώτη εἰκὼν εὐρίσκεται εἰς τὸ Λοῦβρ τῶν Παρισίων· ὁ Νικόδημος, ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ Ἀρειμαθίας καὶ εἰς μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κομίζουσιν τὸν νεκρὸν εἰς τὸν τάφον, ὅστις ὠρύχθη εἰς τοὺς πρόπεδας ἐνὸς λόφου. Ἀπωτέρω ὁ Ἰωάννης ἀκολουθεῖ ὑπεβαστάζων τὴν Παναγίαν ἐνούσαν ἀπελπιστικῶς τὰς χεῖρας. Ἡ δευτέρα εἶναι χαλκογραφία· τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἀναπαύεται ἐντὸς σινδόνος, ἥς τὰ ἄκρα κρατοῦν ὁ Νικόδημος καὶ ὁ Ἰωσήφ· ἡ Παναγία ἔχει βυθίσῃ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ γόνατα μιᾶς γυναικὸς, ἐνῶ ἡ Μαγδαληνὴ ὑψοῖ τὴν χεῖρα. Εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Τιντορέτου ὁ

Ἰωσήφ μετὰ τριῶν ἀνδρῶν φέρουν τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ· εἰς ἄγγελος μὲ ἠνεωγμένας πτέρυγας κρατεῖ τὸν ἀκάνθινον στέφανον· εἰς τὸ βάθος ὁ Γολγοθᾶς μετὰ τῶν τριῶν σταυρῶν· οἱ δύο λησταὶ ἀκόμη κρέμανται· ἡ Παναγία λιποθύμως καὶ ἡ Μαγδαληνὴ γονυκλινής.

Εἰς τὸ Βατικανόν ὑπάρχει ὁ «Ἐνταφιασμὸς» τοῦ Καραβάζ. Παρίσταται κατὰ τὴν ταφὴν Μαρία ἡ Σαλώμη, ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Παναγία μὲ μελανὸν πέπλον. Ὁ Βᾶν Οὐρλεῦ εἰκόνισεν τὸν Χριστὸν θρηνοῦμενον κατὰ τὸν ἐνταφιασμὸν ὑπὸ τῶν μυροφόρων· ἡ κεφαλὴ τοῦ Χριστοῦ κλίνει πρὸς

τὰ ἀριστερά· αἱ Μυροφόροι τὸν ἐναγκαλιζονται. Τὸ ἔργον εὐρήται εἰς τὸ μουσεῖον τῶν Βρυξελλῶν. Ὁ *Giotto* ἐξωγράφισε τὸν Ἐνταφιασμὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν *Santa Maria dell Arena* τῆς Παδούης. Περικυλοῦσιν τὸν νεκρὸν, ὃν ἄρτι ἐπὶ σινδό-νος ἀπεκόμισαν, οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μυροφόροι, ἐνῶ ἡ Παναγία τὸν ἀσπάζεται, ἄνωθεν δὲ δέκα ἄγγελοι περιίπτανται.

Ὁ *Botticelli* εἰκόνισε ἐπίσης νεκρὸν τὸν Ἰησοῦν, τὸ ἔργον του δὲ κοσμεῖ τὸ μουσεῖον τοῦ Μονάχου. Ὁ Γολγοθᾶς ὑπὸ ὀλιγωτέρων ζωγράφων ἀνεπαρεστάθη, ἀλλ' ὑπερέχει ὁ τοῦ Βερνέζ. Ἡ ἐπιστροφή ἐκ τοῦ Γολγοθᾶ τοῦ *Ouderaa* (Πινακοθήκη τόμ. Γ. τευχ. Λ.) εἶναι ὑπέροχος. Ἐκκεντρικὸς εἶναι ὁ Γολγοθᾶς τοῦ Φέρστερλιγγ, ἐν τῷ ὁποίῳ εἰκονίζονται Ναϊάδες, Κένταυροι παλαίοντες μὲ τίγρεις, πρωϊνὴ δρόσος κλπ. ὅπως περίεργος εἶναι καὶ ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Βιέννης ἡ ἐορτὴ τῶν Ἁγίων Πάντων τοῦ *Dürer*, ἐν ἣ κυριαρχεῖ ὁ Ἐσταυρωμένος. Ἐκ τῶν Ἀναλήψεων τοῦ Σωτῆρος εἶναι ἀξία πολλοῦ λόγου ἡ τοῦ *Paiermann* (Πινακοθήκη τόμ. Γ. τευχ. ΚΖ). Καὶ ἐν τῇ γλυπτικῇ ἀνεπαρεστάθη ὁ Χριστὸς ἐν ταῖς καθολικαῖς Ἐκκλησίαις.

κ

Murillo

Ἡ Ἀνάληψις τῆς Θεοτόκου